

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : ศักยภาพการส่งออกข้าวไทยไปยังประเทศคู่ค้าที่สำคัญ
ชื่อผู้เขียน : นางกัลยา พิมพ์เพรา
ชื่อปริญญา : เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา : 2543

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

1. รองศาสตราจารย์อติ ไทยานันท์ ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์อัมรินทร์ พงศ์ นิตราคม
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญธรรม ราชรักษ์

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ศึกษาศักยภาพการส่งออกข้าวไทยไปยังประเทศคู่ค้าที่สำคัญ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบในการส่งออกข้าวไทยไปยังตลาดคู่ค้าที่สำคัญ และเพื่อศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลในการกำหนดอุปสงค์ต่อการส่งออกข้าวไทยไปยังตลาดคู่ค้าที่สำคัญ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นรายปีตั้งแต่ปี 2520-2539 โดยใช้วิเคราะห์เชิงพรรณนาในการศึกษาโครงสร้างของการส่งออกข้าวไทย และนโยบายการส่งเสริมการส่งออกข้าวไทยไปยังตลาดคู่ค้า ส่วนการวิเคราะห์เชิงปริมาณได้ศึกษาดัชนีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบของการส่งออกข้าวไทย และศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์ในการส่งออกข้าวไทยไปยังตลาดคู่ค้า โดยทำการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อน ใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบธรรมดา เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปร ซึ่งกำหนดให้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดอุปสงค์การส่งออกข้าวไทยไปยังตลาดคู่ค้านั้นขึ้นกับรายได้ที่แท้จริง หรือรายได้ต่อหัวของประเทศคู่ค้า ราคาในการส่งออกข้าวไทย อัตราแลกเปลี่ยนของประเทศคู่ค้าต่อดอลลาร์สหรัฐ จำนวนประชากร ปริมาณการส่งออกข้าวของประเทศคู่แข่งคือประเทศจีนและเวียดนาม

ผลการศึกษาดังกล่าวได้เปรียบเทียบของการส่งออกข้าวของไทย ปรากฏว่า ค่า Revealed Comparative Advantage (RCA) ที่ได้มีค่ามากกว่า 1 แต่มีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ หลังจากปี 2533 เป็นต้นไป แต่ค่าที่ได้ก็ยังมีค่ามากกว่า 1 ส่วนผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลในการกำหนดอุปสงค์ต่อการส่งออกข้าวของไทยไปยังตลาดคู่ค้าซึ่งได้แก่ ประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย และสิงคโปร์ ปรากฏว่าปัจจัยที่แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงอุปสงค์การส่งออกข้าวของไทยไปยังประเทศคู่ค้า สามารถอธิบายได้ด้วยปัจจัยที่มีอิทธิพลดังกล่าวข้างต้น โดยพิจารณาสมการอุปสงค์การส่งออกข้าวไทยไปยังประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย และสิงคโปร์ ปรากฏผลดังนี้คือ

กรณีการศึกษาประเทศอินโดนีเซีย ปัจจัยที่กำหนดการส่งออกข้าวไทยได้แก่ จำนวนประชากรของอินโดนีเซีย รายได้ที่แท้จริง และราคาส่งออกข้าวไทย โดยที่ปัจจัยดังกล่าวสามารถอธิบายปริมาณความต้องการข้าวไทยของประเทศอินโดนีเซียได้ร้อยละ 53.92 และมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณความต้องการข้าวไทยของประเทศอินโดนีเซีย โดยพิจารณาค่าความยืดหยุ่นมีค่าดังนี้ 13.6663, 13.5817 และ 3.0000 ตามลำดับ แต่ราคาส่งออกข้าวไทยไปยังอินโดนีเซียไม่น่าให้ผลไม่สอดคล้องกับข้อสมมติฐานที่ตั้งไว้เนื่องจาก กรณีผลการศึกษาปัจจัยที่กำหนดการส่งออกข้าวไทยไปยังประเทศมาเลเซีย พบว่าปัจจัยสำคัญที่กำหนดการส่งออกได้แก่ รายได้ต่อหัวของมาเลเซีย ปริมาณการส่งออกข้าวของประเทศคู่แข่ง และราคาส่งออกข้าวไทย โดยปัจจัยดังกล่าวสามารถอธิบายปริมาณความต้องการข้าวไทยของมาเลเซียได้ ร้อยละ 62.34 ซึ่งพิจารณาค่าความยืดหยุ่นมีค่าดังนี้ 1.8449, -0.8179 และ -0.5159 ตามลำดับ ทั้งนี้ เครื่องหมายลบแสดงถึงผลที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม และกรณีผลการศึกษาปัจจัยที่กำหนดการส่งออกข้าวไทยไปยังประเทศสิงคโปร์นั้น ปัจจัยที่สำคัญได้แก่ อัตราแลกเปลี่ยนของสิงคโปร์ต่อดอลลาร์สหรัฐ รายได้ที่แท้จริงของสิงคโปร์ ราคาส่งออกข้าวไทย และปริมาณการส่งออกข้าวของประเทศจีน ตามลำดับ โดยปัจจัยดังกล่าวสามารถอธิบายปริมาณความต้องการข้าวไทยของประเทศสิงคโปร์ได้ร้อยละ 83.94 พิจารณาค่าความยืดหยุ่นมีค่าดังนี้ 1.8494, 1.6685, -0.3069 และ -0.0664 เครื่องหมายลบแสดงถึงผลที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม